

**החלטת ועדת האתיקה
בעניין שווי מתנה קטנת ערך וסבירה בנסיבות העניין**

מיום י"ג בתמוז התשפ"ה, 09 ביולי 2025

1. סעיף 2(א) לחוק שירות הציבור (מתנות), התש"ס-1979 אוסר על נושאי משרה או בעלי תפקיד מטעם המדינה לקבל מתנות. לאיסור זה נקבעו בחוק שירות הציבור (מתנות) חריגים, וביניהם "מתנה קטנת ערך וסבירה שניתנה לפי הנהוג בנסיבות העניין"¹ (להלן – מתנה קטנת ערך). בעניין זה נקבע בתקנון שירות המדינה כי מתנה קטנת ערך אינה עולה בערכה בשקלים של שווה ערך ל-300 למעט מתנה הניתנת בכסף (שהן אסורות).
2. הוראות דומות הוחלו על חברי כנסת מכוח חוק שירות הציבור (מתנות), וכן בעקבות החלטות של ועדת האתיקה המוסיפות על הוראות חוק זה. לפי החלטות אלה, לשם שמירה על כבוד הכנסת, על אמון הציבור בחברי הכנסת וכדי למנוע ניגוד עניינים, על חבר הכנסת אסור לקבל טובת הנאה כלשהי בקשר למילוי תפקידו או בשל היותו חבר כנסת, לעצמו או לקרובו. זאת, למעט מתנה "קטנת ערך". כמו כן, הוקמה בכנסת ועדת מתנות אותה מרכזת מנהלת הלשכה המשפטית.
3. כדי להלוו את ההוראות החלות על עובדי מדינה ועל נציגי ציבור אחרים לענין שווי מתנה קטנת ערך ובעקבות פניה של היועצת המשפטית של הכנסת ומנהלת ועדת המתנות בנושא, ועדת האתיקה קובעת כי ההוראות הנוגעות לשווי מתנה קטנת ערך בשירות המדינה יחולו גם על חברי כנסת.
4. ההוראה חלה לגבי מתנות בלבד שכן **חל איסור מוחלט על קבלת כסף מזומן בכל סכום שהוא** – לרבות תלושי שי, תווי קניה וכיוצ"ב.
5. במקרים שבהם מתעורר ספק האם המתנה עונה להגדרה של "קטנת ערך וסבירה שניתנה לפי הנהוג בנסיבות העניין", מוצע לפנות ליועצת המשפטית של הכנסת או למרכזת ועדת המתנות. מצורפת להחלטה זו גם הנחייתה של היועצת המשפטית לכנסת "קבלת מתנות וטובות הנאה על-ידי חברי הכנסת".

ההחלטה תונח על שולחן הכנסת.

¹ סעיף 2(ב)(1) לחוק שירות הציבור (מתנות), התש"ס-1979.

הכנסת
היועצת המשפטית לכנסת

קבלת מתנות וטובות הנאה על-ידי חברי הכנסת

א. הכלל: איסור על קבלת טובת הנאה ומתנה

1.א. איסור על קבלת מתנה - החוק

1. סעיף 2(א) לחוק שירות הציבור (מתנות), התש"ס-1979 (להלן: החוק) אוסר על נושאי משרה או תפקיד מטעם המדינה לקבל מתנות. בהתאם לחוק, מתנה שניתנה לנושא משרה כאמור בשל תפקידו או מעמדו, והוא לא סרב לקבלה, תקום לקניין המדינה.
2. לאור האמור בחוק, גם על עובדי הכנסת חל איסור לקבל מתנות שניתנו להם מחברי הכנסת.

2.א. קבלת טובת הנאה על-ידי חבר הכנסת – החלטות ועדת האתיקה

3. החלטות ועדת האתיקה מוסיפות על הוראות החוק ואוסרות אף הן על חבר הכנסת לקבל טובת הנאה כלשהי בקשר למילוי תפקידו או בשל היותו חבר כנסת, לעצמו או לקרובו. תכליתו של האיסור ביחס לטובת הנאה היא שמירה על כבוד הכנסת ועל אמון הציבור בנבחריה. על חברי הכנסת לנהוג באופן שלא יעמיד במבחן את יושרם כך שישמר גם אמון הציבור בהם.
 4. ועדת האתיקה קבעה שכל עוד אדם מכהן כחבר כנסת, ככלל, יש לראות כמתנה או הטבה שקיבל, כאילו התקבלה בשל כהונתו (אף אם נטען שניתנה לו בקשר עם תפקיד שמילא בעבר).
 5. לפיכך, ככלל, על חבר הכנסת לסרב לקבל מתנה או טובת הנאה כלשהי, לעצמו או לקרובו, הקשורה למילוי תפקידו או בשל היותו חבר הכנסת.
- "קרוב" לעניין מתנות וטובות הנאה הוא בן/בת זוג של חבר/ת הכנסת, הורה, צאצא אח ובן/בת זוג של כל אחת מאלה, וכל כל קרוב משפחה שפרנסתו על חבר הכנסת.

ההגדרה של **טובת הנאה** היא רחבה וכוללת: כסף, שווה כסף, נכס מוצר ושירות. כמו כן, הפריטים המופיעים ברשימה הבאה מהווים טובת הנאה אסורה, אף אם הנותן אותם מתכוון לעשות כן מטעמי נימוס:

- א. תלושי קניה ומתנות לחגים;
- ב. הזמנות וכרטיסים למתקנים שהכניסה אליהם היא בתשלום (כגון הזמנה למסעדה ותשלום על ארוחתו של חבר הכנסת, מתקני ספורט ובילוי, מוזיאונים, בתי מלון);
- ג. כרטיסים, מנויים והזמנות לאירועי תרבות וספורט שהכניסה אליהם בתשלום (כגון הזמנת חבר הכנסת למשחק ספורט, הצגת תיאטרון או קונצרט);
- ד. הנחות בקשר לרכישת מוצר או שירות יכולות להיחשב טובת הנאה אם זו הנחה שהיא מעבר להנחה הניתנת לכלל הציבור²;

² בעניין זה הוועדה אף קראה לחברי הכנסת "להיות ערים ורגישים למצבים בהם מוצעות להם או לבני משפחתם הנחות העלולות להתפרש ככאלה הניתנות להם בשל מעמדם כחברי הכנסת, אף אם נודע להם על כך בדיעבד" (החלטה מס' 36/20).

הכנסת היועצת המשפטית לכנסת

ה. שדרוג מוצר או שירות, כגון כרטיס טיסה למחלקה גבוהה יותר או חדר מלון לחדר מפואר יותר.

6. לענין הזמנת חברי הכנסת לאירועים שונים, החשש הוא גם מפני יצירת מחויבות של חבר הכנסת כלפי הגופים המזמינים, חשש מיחסי "קח ותן" או מראית עין של יחסים כאלו וכן הפגיעה בתדמית הכנסת בכך שהציבור הרחב משלם במיטב כספו עבור אירועים שמהם נהנים חברי הכנסת ללא תשלום³. לענין זה יש לשים לב גם להחלטות ועדת האתיקה בנושא קידום גורמים מסחריים.

7. באשר לשדלנים נקבעה הוראה מיוחדת לפיה, בכל מקרה אין לקבל משדלן, במישרין או בעקיפין, תמורה או טובת הנאה, בין עבור חבר כנסת ובין עבור אדם או גוף אחר, גם בהקשרים אישיים.

8. **חבר כנסת שקיבל מתנה אסורה ולא סרב לקבלה, נדרש להעבירה בהקדם האפשרי, ובכל מקרה תוך 15 ימים לכל היותר לוועדת המתנות.** חובה זו חלה על חבר הכנסת גם במקרה שלא הוא קיבל את המתנה ישירות, אלא היא הועברה לו באמצעות גורם אחר (כגון האגף לקשרי חוץ).

ב. חריגים לכלל

9. להלן החריגים לגביהם הקניין במתנה לא קם לכנסת, וחבר הכנסת אינו מחויב לדווח על קבלתה של המתנה. מומלץ לחבר הכנסת לפנות לייעוץ המשפטי לכנסת או למרכז ועדת המתנות בלשכה המשפטית להתייעצות האם מתנה שקיבל היא בגדר החריג המותר או לא:

א. מתנה קטנת ערך בנסיבות בהן נהוג לתת מתנה מסוג זה:

לחריג זה נדרשים **שני תנאים מצטברים**: הראשון, שווי המתנה, ובענין זה קבעה ועדת האתיקה את הסכום של עד 250 ₪ כמתנה קטנת ערך; השני, שהמתנה ניתנה לפי הנהוג בנסיבות העניין (כגון פגישה דיפלומטית או סיור עבודה). ועדת האתיקה קבעה שתנאי זה אינו מתקיים במתנה שהתקבלה בדואר, ועל כן גם מתנה קטנת ערך שהתקבלה בדואר, יש להחזירה לשולח או להעבירה לוועדת המתנות.

ב. השתתפות ללא תמורה באירועים הבאים, הכרוכים לגבי כלל הציבור בתשלום, כאשר חבר הכנסת הוזמן אליהם בתוקף תפקידו:

אירוע ממלכתי או אירוע בעל אופי ציבורי-רשמי, כגון אירוע לציון מאורעות בתולדות המדינה; אירוע שהכנסותיו מיועדות למטרה ציבורית; אירוע פומבי שחבר הכנסת משמש כאורח כבוד או שיש לו בו תפקיד פעיל; אירועי תרבות, השתלמויות או ימי עיון שבהם משתתף חבר הכנסת כמרצה או כדובר; אירוע תרבות (כגון הצגה) שלנושאו יש זיקה ישירה לאופי עבודתו ותפקידו של חבר הכנסת (כגון: יו"ר ועדה), וכן אירוע תרבות מיוחד אשר קיימת חשיבות ציבורית להשתתפות חבר הכנסת בו מתוקף תפקידו.

ג. מתנות סמליות הניתנות לשם פרסום או מטעמי נימוס ובעלות ערך כלכלי זניח, כגון עטים פשוטים או לוחות שנה.

ד. קבלת פרס על הישגים, אם דבר הענקת הפרס פורסמה בפומבי.

³ אף השתתפות באירועים שהכניסה אליהם אינה בתשלום יכולה לעלות כדי טובת הנאה אסורה בנסיבות מסוימות, כגון השתתפות של חברי הכנסת באירועים סגורים למוזמנים בלבד.

הכנסת היועצת המשפטית לכנסת

ה. **מתנה שנהוג לתת, שחבר הכנסת מקבל במאורע חגיגי שלו או של קרוב לו**, כגון חתונה או בר מצווה. יודגש כי גם חריג זה אינו חל כאשר נותן המתנה הוא בעל עניין כגון שדלן.

ו. **מתן של ספרים** בדרך כלל אינו עולה כדי מתנה שאינה מותרת. עם זאת, על חבר הכנסת לשקול אם לא מתקיים חשש לניגוד עניינים בהתאם לשוויו של הספר או סדרת הספרים, ובנסיבות נתינתם.

10. יודגש כי הנסיבות הספציפיות של כל מקרה, השווי הכספי של ההזמנה, מי המזמין וכן בחינת פעילותו ותפקידו בכנסת של חבר הכנסת בהקשר של ההזמנה, רלבנטיות להחלטה האם מדובר באירוע שהוא בגדר הכלל (מתנה אסורה) או בגדר החריג (מילוי תפקיד מותר). לפיכך, מומלץ לפנות מראש עם תיאור מפורט של העניין לייעוץ המשפטי לכנסת.

11. במקרה בו קיבל חבר הכנסת מתנה בעלת "חיי מדף קצרים", כגון סל פירות או זר פרחים, ונמצא כי המתנה קטנת ערך (שוויה פחות מ-250 ש"ח) וניתנה לפי הנהוג בנסיבות העניין כמוזכר לעיל, יוכל חבר הכנסת לקבלה. אם מתנה מעין זו נתקבלה בלשכת חבר הכנסת- היא תותר לצריכה בלשכתו; אם לאו (כגון אם נשלחה באמצעות שליח לביתו הפרטי של חבר הכנסת או קרובו)- מומלץ שחבר הכנסת יתייעץ עם הייעוץ המשפטי לכנסת או מרכזת ועדת המתנות בלשכה המשפטית בסוגיה.

12. במקרה בו קיבל חבר הכנסת מספר מתנות מאותה אישיות / אותו מוסד, הרי שהן לא ייחשבו כמתנה אחת, אלא אם הן דומות בעיקרן אחת לשנייה וניתנו באותו מעמד. במקרה בו המתנות לא ייחשבו כמתנה אחת, על חבר הכנסת למלא עבור כל אחת מהן טופס קבלת מתנה ולציין עבור כל אחת מהן כיצד הוא מבקש לנהוג.

ג. ועדת המתנות

13. ועדת המתנות הוקמה מכוח תקנות שירות הציבור (מתנות), תש"ס-1980. חברי הוועדה הם אוצרת הכנסת, נציג הייעוץ המשפטי ונציג חשב הכנסת, ומרכזת הוועדה היא מנהלת הלשכה המשפטית.

14. חבר כנסת שקיבל מתנה אסורה נדרש להעבירה כאמור בתוך 15 ימים לכל היותר למרכזת ועדת המתנות. מרכזת הוועדה קולטת את המתנות שהעבירו חברי הכנסת ואת בקשותיהם בעניין. הפנייה נעשית באמצעות טופס המצורף כנספח א' למכתב זה. בטופס ניתן לסמן אחת מבין שלוש האפשרויות המופיעות בו: אינו מעוניין במתנה, מעוניין להציגה בלשכתו בכנסת⁴, מעוניין לרכוש את המתנה.

15. ועדת המתנות דנה בכל אחת מהבקשות ומחליטה בעניין בהתאם להוראות הדין ובקשת חבר הכנסת. מרכזת הוועדה תעדכן את חברי הכנסת בהחלטות הוועדה.

ד. רכישת מתנה על-ידי חבר כנסת

⁴ איסוף מתנה זו יהא לרוב ממחסן הכנסת, לאחר רישומה. בסיום כהונתו יחזיר חבר הכנסת את המתנה, שכן הקניין במתנה הוא של הכנסת.

הכנסת היועצת המשפטית לכנסת

16. חבר כנסת המעוניין לרכוש מתנה שקיבל, יפנה בבקשה מנומקת לוועדת המתנות. ועדת המתנות תעביר את הבקשה לוועדת ההיתרים חיצונית, אשר הוקמה מכוח תקנות שירות הציבור (מתנות), תש"ס-1980, והיא פועלת בהרכב של שלושה חברים שמינה שר המשפטים בראשות שופט.
17. לבקשה שתועבר לוועדת ההיתרים רשאית ועדת המתנות לצרף את חוות דעתה. חוות הדעת שתצורף תכלול את נסיבות קבלת המתנה, את עמדת ועדת המתנות וכן את נימוקי חבר הכנסת לבקשת הרכישה.
18. במידת הצורך, אל חוות הדעת של ועדת המתנות תצורף הערכת שווי שבוצעה על-ידי שמאי מטעמה. ועדת המתנות רשאית להטיל על חבר הכנסת את עלות שמאות המתנה. כמו כן, ועדת ההיתרים רשאית גם כן לפנות לשמאי מוסמך לשם קביעת שווייה של המתנה, או לקבוע את שווייה בדרך אחרת, ואף היא רשאית להטיל את הוצאות הערכת השווי על מבקש הרכישה.
19. אם תאושר בקשת הרכישה על ידי ועדת ההיתרים החיצונית, חבר הכנסת ישלם את שווייה לאוצר המדינה.
20. לנוכח ההליך הבירוקרטי ברכישת מתנה מומלץ להתייעץ עם הייעוץ המשפטי לכנסת או עם מרכזת ועדת המתנות בטרם פניה לוועדת מתנות בבקשת רכישה.
- כיוון שההכרעה בענין מתנה או טובת הנאה שנתקבלה לרוב תלויה נסיבות, ועל מנת למנוע כל ניסיון להשפיע על חברי הכנסת ולשמור על עצמאותם, ראוי לנהוג בתשומת לב ובזהירות בנושא זה ולהתייעץ עימנו בכל מקום בו מתעורר ספק.

הכנסת
היועצת המשפטית לכנסת

נספח א' - טופס הודעה על קבלת מתנה

סימוכין: 439557-2021

טופס הודעה על קבלת מתנה

בהתאם לתקנות שירות הציבור (מתנות), התש"ס-1980

פרטי מקבל/ת המתנה:

שם מלא	תפקיד בכנסת	טל' במשרד	טל' נייד

פרטי נותן/ת המתנה (שם, תפקיד וכיו"ב): _____

מועד קבלת המתנה: _____

נסיבות קבלת המתנה: _____

תיאור המתנה: _____

שווי משוער של המתנה (בש"ח): _____

יש לסמן אחת מבין האפשרויות הבאות:

☐ חבר/ת הכנסת או העובד/ת אינו מעוניין במתנה ומבקש להשאירה במחסן הכנסת.

☐ חבר/ת הכנסת או העובד/ת מעוניין להציג את המתנה בלשכתו בכנסת.

☐ חבר/ת הכנסת או העובד/ת מעוניין לרכוש את המתנה.

חתימות מקבל/ת המתנה או ב"כ

תאריך

לשימוש פנימי:

חתימות מרכז ועדת המתנות _____ תאריך קליטה: _____

חתימת מנהל מחסן הכנסת _____ קוד פריט: _____

הערה: _____

נספח ב' – קבלת מתנה או טובת הנאה- תרשים זרימה

